

GIDA KATKI MADDELERİ HAKKINDA

TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞININ BASIN BİLDİRİSİ

Gıda katkı maddelerinin kullanımı insanlık tarihi kadar eskidir. Gıda üretiminde teknolojinin gelişmesi, yeni üretim teknikleri, ürünün dayanma süresinin ve kalitesinin artırılma çabaları, verimliliğin artırılıp kayıpların azaltılması, tüketicilerin değişen talepleri ve mevsimlik değil sürekli mamül talepleri üretimde Gıda Katkı Maddelerinin kullanımını zorunlu hale getirmiştir. Gıda katkı maddelerinin kullanımı teknoloji, muhafaza ve kalite zorunluluğundan kaynaklanmaktadır. Gıdalara istenilen özelliklerin verilebilmesi, gıdada sağlık açısından oluşabilecek bazı risklerin ortadan kaldırılması için de bazı gıda katkı maddelerinin kullanımı gereklidir.

Gıda katkı maddelerinin her birinin kullanımına uzun araştırmalar sonucunda izin verilmektedir. WHO (Dünya Sağlık Organizasyonu) ve FAO (Gıda Tarım Organizasyonu)'nun uzmanları tarafından oluşturulan ortak komisyon JECFA (Joint FAO/WHO expert committee on food additives) Gıda Katkı maddelerinden sorumlu bir uzmanlar komitesidir. Bu uzmanlar komitesi her bir gıda katkı maddesinin hiçbir sağlık riski oluşturmadan insanların ömürboyu günlük olarak alabileceği miktarları tesbit eder. Bu tesbitler gıda katkı maddelerinin toksikolojik ve karsinogenik araştırmaları sonucunda yapılmakta ve ülkemizdeki uygulamalarda da bu komitenin araştırmaları dikkate alınmaktadır.

Ülkemiz de, 150'den fazla dünya devleti gibi FAO, WHO ve JECFA üyesidir. Her üye ülke bu yayınları kendi ülke özelliklerini de dikkate alarak yeniden düzenler ve yasalarına ilave eder. Yürürlükteki 560 sayılı Kanun Hükmündeki Kararname ile gıdaların üretimi, tüketimi ve denetlenmesinden Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ile Sağlık Bakanlığı sorumludur. Gıda Katkı maddelerinin kullanımı 7 Haziran 1990 tarih ve 20541 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Gıda Katkı Maddeleri Yönetmeliği'ne uygun olarak yapılmaktadır. Tarım ve Köyişleri Bakanlığının hazırlamakta olduğu Türk Gıda Kodeksi'nde de Gıda Katkı Maddeleri bölümü vardır ve yukarıda adı geçen Yönetmeliğin yerini alacaktır. Gıda katkı maddelerinin kullanımı denetim altında olup, ülkemiz gıda katkı maddeleri kullanımında Avrupa ülkelerinden daha tutucudur. 1995 Eylül ayı itibarıyla Avrupa Topluluğu'nda izin verilmiş, kullanılan katkı maddesi sayılı türevleri hariç 296'dır. Bu rakam Amerika'da yaklaşık 300, Ülkemizde ise 180'dir. JECFA tarafından yayınlanan bazı katkı maddelerinin müsaade edilen kullanım miktarındaki değişiklikler yurdumuzda süratle uygulanmaktadır. Gıda katkı maddeleri zaman zaman polemik konusu yapılarak tartışmalara neden olmaktadır. Bu tartışmalar sonucu tüketicilerde tereddüt yaratacak bazı iddialar yayılmakta veya bazı kişi veya kuruluşlar kendi yorumlarını da katarak listeler yayınlamaktadır. Asılsız bu tür iddia ve listelerde sihirli sözcük "yapılan bilimsel araştırmalara göre..." cümlesidir. Gıda katkı maddelerini zararlı, kullanıcıları bilinçsiz veya kötü niyetli olarak gösteren bu iddialarda sözü edilen bilimsel araştırmalar nedense açıklanmamaktadır.

Bu iddiaları yayınlayan veya listeleri düzenleyenlerin elinde müsaade edilen oranlarda kullanılan gıda katkı maddesinin sağlığa zararlı olduğunu gösteren bir çalışma yoktur. Bilindiği gibi her maddenin yarar veya zararında kullanılan miktar çok önemlidir. Belli bir miktar tedavi edici olan ilacın aşırı kullanımı ölüme neden olur. Hayatın idamesi için mutlak gerekli olan besin maddelerini aşırı miktarlarda tükettiğimizde de bir takım olumsuz durumlarla karşı karşıya kalacağımız aşikârdır. Kullanım yeri ve miktarı gerek kimyasal maddeleri, gerekse doğal maddeler için önemlidir. Bilinçli olarak kullanılan gıda katkı maddeleri mevzuatla izin verilen miktarlarda olmak kaydıyla sağlığa zararlı değildir.

Kamuoyunun bilgilerine sunulur.